

SFS 1992:1528 Lag om offentlig upphandling;

Utkom från trycket
den 30 december 1992

utfärdad den 17 december 1992.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens tillämpningsområde m. m.

1 § Denna lag innehåller allmänna bestämmelser om offentlig upphandling (1 kap.), särskilda bestämmelser om offentlig upphandling av varor (2 kap.), av byggtreprenad (3 kap.), inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationsområdena (4 kap.) och av tjänster (5 kap.) samt bestämmelser om överprövning, skadestånd, m. m. (6 kap.).

Lagen meddelas väsentligen till uppfyllande av Sveriges förpliktelser enligt EES-avtalet och ansluter i övrigt till de direktiv om offentlig upphandling som därutöver antagits inom Europeiska gemenskaperna (EG).

2 § Denna lag gäller vid upphandling som görs av staten, kommuner, landsting, kyrkliga kommuner och sådana andra upphandlande enheter som avses i 5 och 6 §§.

För upphandling som görs av en myndighet eller beslutande församling och som understiger de tröskelvärden som anges i 2–5 kap. gäller dock endast bestämmelserna i 1 kap. 4 §, 22 § och 23 § första stycket samt 6 kap. 1–8 §§.

3 § Denna lag gäller inte

1. upphandling som omfattas av sekretess eller andra särskilda begränsningar med hänsyn till rikets säkerhet,
2. upphandling av försvarsprodukter och tjänster som inte har civil användning,
3. upphandlingsförfaranden som överenskommit i internationella avtal för ett gemensamt projekt mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES),
4. upphandlingsförfaranden som överenskommit i ett avtal beträffande stationering av militär personal, eller

¹ Prop. 1992/93:88, bet. 1992/93:FiU5, rskr. 1992/93:120.

Jfr EES-avtalet bilaga XVI och rådets direktiv 92/13/EEG (EGT nr L 76, 23.3.1992, s. 14) och 92/50/EEG (EGT nr L 209, 24.7.1992, s. 1).

Huvudregel om affärsmässighet

4 § Upphandling skall göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt. Anbudsgivare, anbudssökande och anbud skall behandlas utan ovidkommande hänsyn.

Definitioner

5 § I denna lag används följande termer med den betydelse som här anges:

Upphandling: köp, leasing, hyra eller hyrköp av varor, byggentreprenader eller tjänster.

Upphandlande enhet: statliga, kommunala och andra myndigheter, beslutande församlingar i kommuner, landsting och kyrkliga kommuner, sådana bolag, föreningar, samfälligheter och stiftelser som anges i 6 § samt, såvitt avser upphandling enligt 4 kap., sådana enheter som avses i 4 kap. 1 § andra stycket.

Upphandlingskontrakt: skriftliga avtal som en upphandlande enhet ingår avseende upphandling enligt denna lag.

Byggentreprenad: ett bygg- eller anläggningsarbete i sin helhet, vars resultat har en självständig funktion.

Koncession: ett upphandlingskontrakt avseende byggentreprenad där ersättning för arbetet utgår i form av en rätt att utnyttja anläggningen eller i form av dels en sådan rätt, dels betalning.

Leverantör: den som tillhandahåller varor eller utför arbeten eller tillhandahåller tjänster även om han inte varit den som i det särskilda fallet tillhandahållit eller utfört det som upphandlats.

Ramavtal: avtal som ingås mellan en upphandlande enhet och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa samtliga villkor för avrop som görs under en viss period.

Förfrågningsunderlag: underlag för anbud, som en upphandlande enhet tillhandahåller en leverantör.

Påskyndat förfarande: sådant förfarande som avses i 2 kap. 15 §, 3 kap. 20 § och 5 kap. 22 §.

Anbudsgivare: den som lämnar anbud.

Anbudssökande: den som ansöker om att få lämna anbud vid selektiv eller förhandlad upphandling.

Öppen upphandling: upphandling där alla leverantörer får lämna anbud.

Selektiv upphandling: upphandling där en upphandlande enhet inbjuder vissa leverantörer att lämna anbud.

Förhandlad upphandling: upphandling där en upphandlande enhet inbjuder vissa leverantörer att lämna anbud och tar upp förhandling med en eller flera av dem.

6 § Termen ”upphandlande enhet” innefattar sådana bolag, föreningar, samfälligheter och stiftelser som har inrättats för att fullgöra uppgifter i det allmännas intresse och inte har en industriell eller kommersiell karaktär och

1. vars kapital huvudsakligen har tillskjutits av staten, en kommun, ett landsting eller en kyrklig kommun, eller
2. vars upphandling står under statlig eller kommunal tillsyn, eller
3. vars styrelseledamöter utses av staten, en kommun, ett landsting eller en kyrklig kommun, eller
4. vars styrelse till mer än halva antalet ledamöter utses av staten, en kommun, ett landsting eller en kyrklig kommun.

Annonsering

7 § En upphandlande enhet skall annonsera upphandlingar om inte annat anges i 2–5 kap.

8 § En annons om upphandling skall på lämpligt sätt sändas till Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer. Om upphandling sker enligt reglerna för påskyndat förfarande skall annonsen sändas med telex, telegram eller telefax. Den skall innehålla uppgift om dagen för avsändandet.

9 § En annons som avses i 8 § skall skrivas på något av de språk som är officiella inom Europeiska gemenskaperna.

10 § En annons som avses i 8 § får inte publiceras före dagen för avsändandet till Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer. Annonsen får inte innehålla annan information än den som publiceras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

11 § En enhet som avslutat en upphandling enligt bestämmelserna i 2, 3 eller 5 kap. skall inom 48 dagar därefter sända en annons till Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer hur upphandlingen har avslutats. Annonsen får inte innehålla uppgifter vars publicering skulle strida mot något allmänt intresse eller motverka befogade affärs- eller konkurrensintressen.

Upphandling med hänvisning till tekniska standarder m.m.

12 § Om förfrågningsunderlaget innehåller en teknisk beskrivning av föremålet för upphandlingen skall beskrivningen göras med hänvisning till europeiska tekniska specifikationer när sådana finns.

13 § En upphandlande enhet får utforma den tekniska beskrivningen på annat sätt än som anges i 12 § om

1. det är tekniskt omöjligt att på ett tillfredsställande sätt fastställa om föremålet för upphandlingen överensstämmer med europeiska tekniska specifikationer,

2. tillämpning av sådana tekniska specifikationer som avses i 12 § inte skulle göra det möjligt för den upphandlande enheten att upphandla utrustning m. m. som är tekniskt förenlig med utrustning som redan används av enheten eller skulle medföra orimliga kostnader eller orimliga tekniska svårigheter, dock endast under förutsättning att den upphandlande enheten har beslutat att inom en angiven tidsperiod gå över till sådana tekniska specifikationer,

3. vad som skall upphandlas är av sådan nyskapande karaktär att gällande standarder eller europeiska tekniska specifikationer inte är lämpliga, eller

4. det finns särskilt föreskrivna tekniska krav.

För upphandling som avses i 4 kap. gäller inte kravet på en angiven tidsperiod för övergången till tekniska specifikationer.

14 § En upphandlande enhet som tillämpar bestämmelserna i 13 § skall i annonsen om upphandling ange skälen till det och skall vidare i fråga om upphandling enligt 2, 3 och 5 kap. på begäran av EFTA:s övervakningsmyndighet tillhandahålla myndigheten skälen för sitt beslut.

15 § Om europeiska tekniska specifikationer som avses i 12 § inte finns skall den tekniska beskrivningen göras med tillämpning av svensk standard som överensstämmer med godtagan internationell standard.

Om sådan standard inte finns är det tillåtet att utföra beskrivningen med tillämpning av annan svensk standard eller, om inte heller sådan standard finns, annan standard.

16 § En upphandlande enhet får varken i förfrågningsunderlaget eller i annat underlag för upphandlingen beskriva föremålet för upphandlingen på ett sådant sätt att endast en viss vara eller process kan komma i fråga.

Enheten får hänvisa till ett visst märke eller fabrikat om det finns särskilda skäl. En sådan hänvisning skall utformas så att även likvärdiga varor och processer kan komma i fråga.

Krav som får ställas på leverantören

17 § En leverantör kan uteslutas från deltagande i upphandling om han

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning eller är föremål för ackord eller tills vidare har inställt sina betalningar eller är underkastad näringsförbud,

2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, tvångsförvaltning, ackord eller annat liknande förfarande,

3. är dömd för brott avseende yrkesutövningen enligt lagakraftvunnen dom,

4. har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen,

5. inte har fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker.

En upphandlande enhet får begära upplysningar om en leverantörs tekniska förmåga och kapacitet samt om hans finansiella ställning.

En upphandlande enhet skall i annonsen om upphandling eller inbjudan till anbudsgivning ange vilka upplysningar om förhållanden som avses i andra stycket som enheten vill ha.

Enheten har rätt att utesluta en leverantör från deltagande om leverantören i väsentligt hänseende har låtit bli att lämna begärda upplysningar om förhållanden som avses i första och andra styckena eller lämnat felaktiga uppgifter.

18 § En leverantör kan visa att han uppfyller krav som uppställts med stöd av 17 § genom skriftliga bevis som är lämpade för ändamålet.

En upphandlande enhet skall i annonsen eller inbjudan till anbudsgivning ange på vilket sätt leverantören kan visa att han uppfyller de uppställda kraven.

Former för anbud och ansökningar om deltagande i anbudsgivning

19 § Anbud och ansökningar om deltagande i anbudsgivning skall avges skriftligt. Ansökningar får göras muntligt eller genom telegram eller telefax om de bekräftas genom en egenhändigt undertecknad handling. Bekräftelsen skall lämnas omgående eller i vissa fall som anges i 2–5 kap. komma upphandlande enhet till handa inom frister som anges där.

Mottagande och öppnande av anbud

20 § Försändelser med anbud skall, så snart som möjligt efter anbudstidens utgång, öppnas vid en förrättning där minst två av den upphandlande enheten utsedda personer skall delta. Anbudet skall föras upp i en förteckning, som skall bestyrkas av dem som deltar i förrättningen. På begäran av en anbudsgivare skall dessutom en av handelskammare utsedd person närvara. Kostnaderna för detta skall betalas av den som framställt begäran.

Vid förhandlad upphandling får försändelserna öppnas och anbudet förtecknas utan en sådan förrättning som avses i första stycket. Anbudet skall öppnas samtidigt eller, om det finns synnerliga skäl, allteftersom de kommer in.

21 § En upphandlande enhet får medge att en anbudsgivare eller anbudssökande rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudet eller ansökningen att få lämna anbud.

Enheten får också medge att ett anbud förtydligas och kompletteras. Vid öppen och selektiv upphandling får detta medges om det sker i syfte att göra anbudet sinsemellan jämförbara (nollställning) och om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning.

Prövning av anbud

22 § En upphandlande enhet skall anta antingen det anbud som har lägst anbudspris eller det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga med hänsyn till samtliga omständigheter såsom pris, driftkostnader, funktion, miljöpåverkan m.m. Enheten skall i förfrågningsunderlaget eller i annonsen om upphandling ange vilka omständigheter den tillmäter betydelse. Omständigheterna skall om möjligt anges efter angelägenhetsgrad, med den viktigaste först.

23 § Föreligger det fallet att en upphandlande enhet skall anta det anbud som har lägst anbudspris, får enheten förkasta anbud som den anser vara orimligt lågt, dock först sedan enheten begärt förklaring till det låga anbudet och inte fått tillfredsställande svar. Förklaringen skall begäras skriftligt.

Om enheten valt ett dyrare anbud skall den vid varuupphandling ange skälen för sitt beslut i en rapport till EFTA:s rådgivande kommitté för offentlig upphandling. Om det är fråga om upphandling enligt 3 eller 4 kap. skall enheten dessutom avge en rapport till EFTA:s övervakningsmyndighet om vilka anbud som förkastats.

Förvaring av handlingar

24 § En upphandlande enhet skall på betryggande sätt förvara anbud och anbudsansökningar med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar och liknande.

Särskilda skyldigheter för upphandlande enheter

25 § Om en upphandlande enhet till mer än hälften bidrar till kostnaden för byggtreprenad som avser anläggning av kommunikationsleder, utbildnings-, sport- och fritidslokaler, sjukhus eller allmänna förvaltningsbyggnader och som upphandlas av någon annan skall enheten se till att bestämmelserna i 3 och 5 kap. iakttas vid upphandlingen.

2 kap. Varuupphandling*Tröskelvärden m. m.*

1 § Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på sådan upphandling av varor som görs av en upphandlande enhet och beräknas uppgå till minst 200 000 ecu, exklusive mervärdesskatt, (*tröskelvärde*). För de enheter som omfattas av GATT-överenskommelsen om statlig upphandling, är tröskelvärdet dock det värde som vid varje tillfälle gäller enligt särskilda föreskrifter.

2 § Bestämmelserna i detta kapitel skall inte tillämpas på upphandling som avses i 4 kap.

- ▭ **3 §** För upphandlingskontrakt som avser leasing, hyra eller hyrköp och löper på bestämd tid om högst tolv månader skall värdet beräknas till kostnaden för kontraktet under löptiden. För upphandlingskontrakt som avser längre tid skall värdet beräknas till den totala kostnaden med tillägg av varans uppskattade restvärde. För upphandlingskontrakt som löper på obestämd tid skall värdet beräknas till månadskostnaden multiplicerad med talet 48.

För upphandlingskontrakt som avses i första stycket eller som gäller köp och skall förnyas inom viss tid skall värdet justeras antingen med hänsyn till värdet av motsvarande upphandlingskontrakt som avslutats under det föregående räkenskapsåret eller den föregående tolv månadersperioden, eller det uppskattade värdet av upphandlingskontrakt som kan antas bli avslutade under det kommande räkenskapsåret eller den kommande tolv månadersperioden.

Options- och förlängningsklausuler skall beaktas som om de utnyttjats.

4 § En upphandling avseende en viss kvantitet varor får inte delas upp i syfte att tröskelvärdet skall underskridas.

5 § Flera upphandlingar av varor av samma typ som skall göras samtidigt skall anses som endast en upphandling vid tillämpning av 1 §. Om tröskelvärdet då överskrids skall varje enskild upphandling göras enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Annonsering

6 § En upphandlande enhet som omfattas av GATT-överenskommelsen om statlig upphandling skall för varje budgetår genom förhandsannonsering informera om sina upphandlingar över 750 000 ecu som enheten planerat för varje varuområde. Om förhandsannonsering gäller 1 kap. 8–10 §§.

7 § En upphandlande enhet skall annonsera sin upphandling om inte annat följer av 10 § andra stycket eller 11 §.

Val av upphandlingsförfarande

8 § Öppen upphandling skall användas om inte något annat upphandlingsförfarande får tillämpas enligt 9 eller 10 §.

9 § Selektiv upphandling får användas om kostnaderna för övriga förfaranden inte står i skälig proportion till värdet av upphandlingskontraktet eller om det är motiverat med hänsyn till varans karaktär eller om det finns andra särskilda skäl.

10 § Förhandlad upphandling får, under förutsättning att de i förfrågningsunderlaget ursprungligen angivna kontraktsvillkoren inte väsentligt ändrats, användas om anbud som lämnats vid öppen eller selektiv upphandling inte motsvarar underlaget och inte kan nollställas enligt 1 kap. 21 §.

Om den förhandlade upphandlingen enligt första stycket inte omfattar samtliga korrekt lämnade anbud från det föregående upphandlingsförfarandet, skall den upphandlande enheten annonsera att den övergår till förhandlad upphandling.

11 § Förhandlad upphandling får användas utan föregående annonsering om

1. det vid öppen eller selektiv upphandling inte lämnats några anbud, under förutsättning att de i förfrågningsunderlaget ursprungligen angivna kontraktsvillkoren inte väsentligt ändrats och att en rapport lämnas till EFTA:s övervakningsmyndighet,

2. varorna framställs enbart för forskning, utveckling, experiment eller studier, under förutsättning att framställningen inte sker i vinstsyfte eller för att täcka forsknings- och utvecklingskostnader,

3. varorna av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt kan tillverkas eller levereras av endast en viss leverantör,

4. det är nödvändigt att genomföra upphandlingen, men synnerlig brådska, orsakad av omständigheter som inte kunnat förutses och inte heller kan hänföras till den upphandlande enheten, gör det omöjligt att hålla tidsfristerna vid öppen eller selektiv upphandling,

5. det gäller ytterligare leveranser från den ursprungliga leverantören, avsedda antingen som delersättning för eller tillägg till tidigare leveranser och ett byte av leverantör skulle medföra anskaffning av varor som skulle vara tekniskt oförenliga med de först anskaffade eller leda till oskäliga tekniska svårigheter avseende drift och underhåll.

Tilläggsleveranser som avses i första stycket 5 får avse längre tid än tre år endast om det finns särskilda skäl.

12 § En upphandlande enhet som väljer selektiv eller förhandlad upphandling skall skriva en rapport om anledningen till detta. I fråga om förhandlad upphandling skall det i rapporten också anges vilka omständigheter som föranlett valet av upphandlingsförfarande.

Rapporten skall i sin helhet eller i sammanfattning överlämnas till EFTA:s övervakningsmyndighet på dess begäran.

Tidsfrister

13 § Vid öppen upphandling skall tiden för mottagande av anbud vara minst 52 dagar från den dag då annonsen om upphandling avsändes.

En upphandlande enhet skall lämna ut förfrågningsunderlaget till en leverantör inom fyra arbetsdagar från det att underlaget har begärts. Ytterligare information skall lämnas senast sex dagar före anbudstidens utgång, om så har begärts i rimlig tid.

14 § Vid selektiv och förhandlad upphandling skall tiden för mottagande av ansökningar om att få lämna anbud vara minst 37 dagar från den dag då annonsen om upphandling avsändes.

Vid selektiv upphandling skall en upphandlande enhet vid ett och samma tillfälle till samtliga utvalda deltagare skicka ut både skriftlig inbjudan att lämna anbud och förfrågningsunderlaget. Tiden för mottagande av anbud skall vara minst 40 dagar från den dag inbjudan skickades ut till deltagarna.

Ytterligare information om upphandlingen skall lämnas senast sex dagar före anbudstidens utgång, om så har begärts i rimlig tid.

15 § Om de enligt 14 § angivna tidsfristerna inte kan tillämpas på grund av brådska får tidsfristerna förkortas, den i 14 § första stycket till 15 dagar, den i 14 § andra stycket till 10 dagar och den i 14 § tredje stycket till fyra arbetsdagar (påskyndat förfarande).

16 § Om förfrågningsunderlaget är alltför omfattande för att kunna skickas till anbudsgivare eller anbudssökande eller om anbudsgivningen av något annat skäl måste föregås av besök på platsen för leveransen eller hos den upphandlande enheten skall tidsfristerna i 13 och 14 §§ förlängas i skälig utsträckning.

17 § Såväl ansökan från anbudssökande som inbjudan att lämna anbud skall i det påskyndade förfarandet skickas på snabbast möjliga sätt. En ansökan eller inbjudan som görs genom telegram, telex, telefax, telefon eller elektronisk överföring skall bekräftas genom en egenhändigt undertecknad handling.

Alternativa utföranden

18 § En upphandlande enhet får inte förkasta ett utförande som är alternativt i förhållande till kravspecifikationen i förfrågningsunderlaget endast av det skälet att det är utformat enligt europeiska tekniska specifi-

kationer eller enligt svensk standard som i huvudsak ansluter till europeiskt godtagen teknisk specifikation.

3 kap. Upphandling av byggentreprenad

Tröskelvärden m. m.

1 § Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas vid sådan upphandling av byggentreprenad eller koncession som uppgår till minst 5 000 000 ecu, exklusive mervärdesskatt.

2 § Alla delentreprenader som ingår i en byggentreprenad skall tas med i beräkningen av upphandlingens värde. Detta behöver dock inte tillämpas för delentreprenader under 1 000 000 ecu, förutsatt att summan av delentreprenaderna inte överstiger 20 procent av upphandlingens totala värde.

En upphandling får inte delas upp i syfte att tröskelvärdet skall underskridas.

3 § I förfrågningsunderlaget får den upphandlande enheten begära att anbudsgivaren redovisar vilka delar av upphandlingskontraktet som han avser att lägga ut på någon annan (tredje man).

4 § Vid beräkning av upphandlingens värde skall hänsyn tas även till värdet av det material och den utrustning som tillhandahålls av den upphandlande enheten och som är nödvändiga för arbetet.

5 § Bestämmelserna i detta kapitel skall inte tillämpas på upphandlingar som avses i 4 kap.

Koncession

6 § En upphandlande enhet får i förfrågningsunderlaget bestämma att den som söker koncessionen skall lägga ut minst 30 procent av koncessionsvärdet på tredje man, med möjlighet för den koncessionssökande att öka denna minsta andel. Den minsta andel som skall gälla skall anges i upphandlingskontraktet.

7 § Om den som tilldelas koncessionen är en upphandlande enhet skall bestämmelserna i detta kapitel iakttas vid den enhetens upphandling.

8 § Om flera företag går samman för att få en koncession, skall inte något av dem anses som tredje man. Detsamma gäller anknutna företag.

Med anknutna företag avses varje företag över vilket koncessionshavaren kan utöva ett bestämmande inflytande, varje företag som kan utöva ett sådant inflytande över koncessionshavaren och varje företag som tillsammans med koncessionshavaren står under bestämmande inflytande av något annat företag på grund av ägande eller finansiellt deltagande eller på grund av de regler företaget lyder under. Ett företag skall anses ha ett bestämmande inflytande när det, direkt eller indirekt, i förhållande till ett annat företag innehar större delen av företagets tillskjutna kapital, eller kontrollerar majoriteten av röstetalet på grund av aktieäggande eller mot-

svarande eller kan utse fler än halva antalet ledamöter i företagets administrativa, verkställande eller övervakande organ.

Annonsering m. m.

9 § En upphandlande enhet skall genom förhandsannonsering informera om upphandlingar över tröskelvärdet som enheten planerat och ange deras huvudsakliga art och omfattning. Om förhandsannonsering gäller 1 kap. 8–10 §§.

10 § En upphandlande enhet skall annonsera sin upphandling om inte annat följer av 15 eller 17 §.

11 § En upphandlande enhet skall inom 15 dagar från det att begäran kommit in lämna upplysningar till varje anbudssökande eller anbudsgivare som så begär om varför hans ansökan eller anbud förkastats. Den vars anbud förkastats skall på begäran få veta vem som fick upphandlingen. Om enheten beslutat att inte avsluta en annonserad upphandling eller att göra om upphandlingen skall enheten på begäran lämna upplysningar till anbudsgivare eller anbudssökande om skälen för sitt beslut. Enheten skall underrätta Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer om sitt beslut.

Val av upphandlingsförfarande

12 § Öppen eller selektiv upphandling skall användas om inte annat följer av 14 eller 15 §.

13 § Om en upphandlande enhet väljer att använda selektiv upphandling får den i annonsen ange hur många leverantörer den avser att inbjuda att lämna anbud. Antalet leverantörer skall avvägas med hänsyn till arten av det arbete som skall utföras men måste uppgå till minst fem.

14 § Förhandlad upphandling med föregående annonsering får användas om

1. entreprenaden utförs enbart för forskning, utveckling eller experiment, under förutsättning att utförandet inte sker i vinstsyfte eller för att täcka forsknings- och utvecklingskostnader,

2. i särskilda fall arten av arbetena eller därmed förknippade risker inte medger en förhandsvärdering.

15 § Förhandlad upphandling får användas utan föregående annonsering om

1. arbetena av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt kan utföras av endast en viss leverantör,

2. det är nödvändigt att genomföra upphandlingen, men synnerlig brådska, orsakad av omständigheter som inte kunnat förutses och inte heller kan hänföras till den upphandlande enheten, gör det omöjligt att hålla tidsfristerna vid öppen eller selektiv upphandling,

3. upphandlingen gäller tillägsarbeten av den ursprungliga leverantören som inte omfattas av det först avsedda projektet eller av en föregående upphandling, men som på grund av oförutsedda omständigheter blivit

nödvändiga för arbetets utförande, under förutsättning att tilläggsarbetena inte utan tekniska eller ekonomiska olägenheter kan skiljas från det ursprungliga upphandlingskontraktet, eller att tilläggsarbetena är nödvändiga för att byggtreprenaden skall kunna slutföras,

4. upphandlingen gäller nya arbeten som består enbart av en upprepning av arbeten ingående i ett projekt som tidigare varit föremål för öppen eller selektiv upphandling och arbetena tilldelas samma leverantör som tidigare fått upphandlingskontraktet, om dessa nya arbeten beställs inom tre år efter det att det ursprungliga kontraktet slöts och värdet av de nya arbetena ingått i tröskelvärdeberäkningen och annonserats i samband med det ursprungliga projektet.

Bestämmelserna i första stycket 3 tillämpas endast om värdet av tilläggsarbetena inte överstiger hälften av det ursprungliga upphandlingskontraktets värde.

16 § Om en upphandlande enhet väljer förhandlad upphandling utan föregående annonsering skall antalet anbudsgivare i förhandlingen inte vara mindre än tre, förutsatt att det finns ett tillräckligt antal lämpliga anbudsgivare.

17 § En upphandlande enhet får, under förutsättning att de i förfrågningsunderlaget ursprungligen angivna kontraktsvillkoren inte väsentligt ändrats, övergå från öppen eller selektiv upphandling till förhandlad upphandling om

1. anbud som lämnats vid öppen eller selektiv upphandling inte motsvarar underlaget och inte kan nollställas enligt 1 kap. 21 §,

2. det vid öppen eller selektiv upphandling inte lämnats några anbud eller inte lämnats några lämpliga anbud och en rapport lämnas till EFTA:s övervakningsmyndighet på dess begäran.

Om den förhandlade upphandlingen enligt första stycket 1 inte omfattar samtliga korrekt lämnade anbud från det föregående upphandlingsförfarandet, skall den upphandlande enheten annonsera att den övergår till förhandlad upphandling.

Tidsfrister

18 § Vid öppen upphandling skall tiden för mottagande av anbud vara minst 52 dagar från den dag då annonsen om upphandling avsändes. Om den upphandlande enheten förhandsannonserat enligt 9 § får denna tid förkortas till 37 dagar.

En upphandlande enhet skall lämna ut förfrågningsunderlaget till en leverantör inom sex dagar från det att underlaget har begärts. Ytterligare information skall lämnas senast sex dagar före anbudstidens utgång, om så har begärts i rimlig tid.

19 § Vid selektiv och förhandlad upphandling skall tiden för mottagande av ansökningar om att få lämna anbud vara minst 37 dagar från den dag då annonsen om upphandling avsändes.

Vid selektiv upphandling skall en upphandlande enhet vid ett och samma tillfälle till samtliga utvalda deltagare skicka ut både skriftlig inbjudan att lämna anbud och förfrågningsunderlaget. Tiden för mottagande av

anbud skall vara minst 40 dagar från den dag inbjudan skickades ut till deltagarna eller 26 dagar om den upphandlande enheten har förhandsannonserat enligt 9 §.

Ytterligare information om upphandlingen skall lämnas senast sex dagar före anbudstidens utgång, om så har begärts i rimlig tid.

20 § Om de enligt 19 § angivna tidsfristerna inte kan tillämpas på grund av brådska får tidsfristerna förkortas, den i 19 § första stycket till 15 dagar, den i 19 § andra stycket till 10 dagar och den i 19 § tredje stycket till fyra dagar (påskyndat förfarande).

21 § Om förfrågningsunderlaget är alltför omfattande för att kunna skickas till anbudsgivare eller anbudssökande eller om anbudsgivningen av något annat skäl måste föregås av besök på platsen för leveransen eller hos den upphandlande enheten, skall tidsfristerna i 18 och 19 §§ förlängas i skälig utsträckning.

22 § Såväl ansökan från anbudssökande som inbjudan att lämna anbud skall i det påskyndade förfarandet skickas på snabbast möjliga sätt. En ansökan eller inbjudan som görs genom telegram, telex, telefax, telefon eller elektronisk överföring skall bekräftas genom en egenhändigt undertecknad handling som avsänts före tidsfristens utgång enligt 19 och 20 §§.

Särskilt förfarande

23 § En upphandlande enhet som avser att upphandla en byggentreprenad för bostadsbebyggelse behöver inte tillämpa bestämmelserna i detta kapitel, om enheten på grund av arbetenas art och omfattning har behov av att leverantören deltar redan under planeringen. Valet av leverantör skall dock i sådana fall göras enligt bestämmelserna om annonsering och prövning av anbudssökande och anbudsgivare vid selektiv upphandling.

Alternativa utföranden

24 § Om det i annonsen om upphandling angetts att det anbud kommer att antas som är det ekonomiskt mest fördelaktiga med hänsyn till samtliga omständigheter, får en upphandlande enhet även pröva anbud som innehåller ett alternativt utförande. En förutsättning är att enheten i annonsen upplyst om att den kommer att pröva anbud som innehåller alternativa utföranden och om de minimikrav som alternativa utföranden måste uppfylla.

Ett alternativt utförande får inte förkastas endast av det skälet att det är utformat enligt europeiska tekniska specifikationer eller enligt svensk standard som i huvudsak ansluter till europeiskt godtagan teknisk specifikation.

4 kap. Upphandling inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationsområdena

Tillämpningsområde

1 § Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas vid upphandling av varor och byggtreprenader som görs av en upphandlande enhet för sådan av enheten bedriven verksamhet som består av

1. drift eller tillhandahållande av fasta nät i syfte att betjäna allmänheten i fråga om transporter, distribution eller försörjning med dricksvatten, elektricitet, gas eller värme eller av leverans av sådana nyttigheter till fasta nät,

2. utnyttjande av mark- eller vattenområden för prospektering eller utvinning av olja, gas, kol eller andra fasta bränslen eller för tillhandahållande av terminaler, flygplatser eller hamnanläggningar,

3. drift av nät i syfte att betjäna allmänheten i fråga om transporter med järnväg, spårväg, tunnelbana, buss, trådbuss eller linbana,

4. drift eller tillhandahållande av ett allmänt telekommunikationsnät eller tillhandahållande av en eller flera allmänna telekommunikationstjänster.

Vid tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel innefattar termen "upphandlande enhet" alla företag över vilka staten, kommun, landsting eller kyrklig kommun direkt eller indirekt har ett bestämmande inflytande och företag som bedriver verksamhet enligt första stycket med särskilt tillstånd från en myndighet.

2 § En upphandlande enhet som bedriver verksamhet som avser försörjning med dricksvatten skall tillämpa bestämmelserna i detta kapitel inte endast vid upphandling för den verksamheten, utan också vid upphandling som enheten gör för projekt inom vattenbyggnad, konstbevattning eller dränering om minst 20 procent av den totala vattenmängd som tillhandahålls av dessa projekt består av dricksvatten eller som görs för verksamhet som har samband med bortledning eller rening av avloppsvatten.

3 § En upphandlande enhet är inte skyldig att tillämpa bestämmelserna i detta kapitel vid upphandling här i riket för verksamhet som avses i 1 § första stycket 1–4 och bedrivs i ett land utanför EES, om inte fasta nät eller markområden inom EES utnyttjas för verksamheten.

4 § Bestämmelserna i detta kapitel skall inte tillämpas av en upphandlande enhet som bedriver busstransportverksamhet som avses i 1 § första stycket 3 om även andra företag får bedriva sådan verksamhet inom samma geografiska område på samma villkor.

Bestämmelserna skall inte heller tillämpas av en enhet som tillhandahåller tjänster som avses i 1 § första stycket 4, om upphandlingen uteslutande syftar till att göra det möjligt för enheten att tillhandahålla en eller flera telekommunikationstjänster och även andra företag har rätt att inom samma geografiska område tillhandahålla samma tjänster på i stort sett samma villkor.

Bestämmelserna i detta kapitel skall inte heller tillämpas vid upphand-

lingar av varor eller byggtreprenader som görs för återförsäljning eller uthyrning om även andra företag har rätt att återförsälja eller hyra ut på samma villkor som den upphandlande enheten.

5 § En upphandlande enhet som omfattas av något av undantagen i 3 § eller 4 § andra och tredje styckena skall på begäran av EFTA:s övervakningsmyndighet lämna uppgifter om den undantagna verksamheten.

6 § Om en upphandling av varor eller byggtreprenader innefattar tjänster som är nödvändiga för leveransen av varorna eller byggtreprenaderna skall dessa tjänster anses ingå i varu- eller byggtreprenadupphandlingen.

En upphandling som innefattar andra tjänster än sådana nödvändiga tjänster som avses i första stycket skall i sin helhet anses som en varuupphandling om varornas värde, inklusive värdet av tjänster som avses i första stycket, är större än värdet av andra tjänster som omfattas av upphandlingen.

En programvara för tjänster skall anses som en vara om den upphandlas av en enhet som bedriver verksamhet som avses i 1 § första stycket 4 och programvaran skall användas i verksamheten.

7 § Bestämmelserna i detta kapitel skall inte gälla vid upphandling av

1. vatten, om upphandlingen görs för verksamhet enligt 1 § första stycket 1 som avser dricksvatten, eller

2. energi eller bränsle för energiproduktion, om upphandlingen görs för verksamhet enligt 1 § första stycket 1 och 2 som avser elektricitet, gas eller värme eller som avser utnyttjande av mark- eller vattenområden för prospektering eller utvinning av olja m. m.

Tröskelvärden m. m.

8 § Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas vid sådan upphandling, vars värde exklusive mervärdesskatt uppgår till minst

1. 400 000 ecu och gäller varor för verksamhet som omfattas av 1 § första stycket 1 – 3,

2. 600 000 ecu och gäller varor för verksamhet som omfattas av 1 § första stycket 4,

3. 5 000 000 ecu och gäller byggtreprenad.

9 § För varuupphandlingskontrakt som avser leasing, hyra eller hyrköp och löper på bestämd tid om högst tolv månader skall värdet beräknas till kostnaden för kontraktet under löptiden. För upphandlingskontrakt som avser längre tid skall värdet beräknas till den totala kostnaden med tillägg av varans uppskattade restvärde. För upphandlingskontrakt som löper på obestämd tid skall värdet beräknas till månadskostnaden multiplicerad med talet 48.

För upphandlingskontrakt som avses i första stycket eller som gäller köp och skall förnyas inom viss tid skall värdet justeras antingen med hänsyn till värdet av motsvarande upphandlingskontrakt som avslutats under det föregående räkenskapsåret eller den föregående tolv månadersperioden, eller det uppskattade värdet av upphandlingskontrakt som kan antas bli

avslutade under det kommande räkenskapsåret eller den kommande tolv-månadersperioden.

Options- och förlängningsklausuler skall beaktas som om de utnyttjats.

10 § Flera upphandlingar av varor av samma typ som skall göras samtidigt skall anses som endast en upphandling vid tillämpning av 8 §. Om tillämpligt tröskelvärde då överskrids skall varje enskild upphandling göras enligt bestämmelserna i detta kapitel.

11 § Alla delentreprenader som ingår i en byggentreprenad skall tas med i beräkningen av upphandlingens värde. Detta behöver dock inte tillämpas för delentreprenader under 1 000 000 ecu, förutsatt att summan av delentreprenaderna inte överstiger 20 procent av upphandlingens totala värde.

12 § Vid beräkning av värdet av en byggentreprenadupphandling skall hänsyn tas även till värdet av det material, den utrustning och de tjänster som tillhandahålls av den upphandlande enheten och som är nödvändiga för arbetet.

13 § En upphandling får inte delas upp i syfte att tröskelvärdena enligt 8 § 1–3 skall underskridas.

Annonsering m. m.

14 § En upphandlande enhet skall för varje budgetår genom förhandsannonsering informera om varuupphandlingar över 750 000 ecu som enheten planerat för varje varuområde. I fråga om byggentreprenadupphandling skall enheten genom förhandsannonsering informera om upphandlingar som överstiger tröskelvärdet enligt 8 § 3 som enheten planerat och ange deras huvudsakliga art och omfattning. Om förhandsannonsering gäller 1 kap. 8–10 §§.

Inbjudan att lämna anbud får ske genom att ett meddelande på förhand annonseras enligt reglerna i 1 kap. 8–10 §§. I meddelandet skall anges dels att upphandling kommer att ske genom selektivt eller förhandlat förfarande utan ytterligare annonsering, dels att intresserade deltagare skriftligen skall anmäla sitt intresse. Innan den upphandlande enheten därefter påbörjar upphandlingen skall de som anmält intresse uppmanas att skriftligen bekräfta detta utifrån mer detaljerade upplysningar om upphandlingen.

Inbjudan att lämna anbud får ske genom att den upphandlande enheten i en annons tillkännager att den enligt 23 § upprättat och tillämpar ett särskilt system för urval av deltagare.

15 § En upphandlande enhet skall annonsera sin upphandling om inte annat följer av 16 § andra stycket.

En enhet som avslutat en upphandling skall inom 60 dagar därefter meddela EFTA:s övervakningsmyndighet hur upphandlingen har avslutats. Därvid skall enheten ange om den har tillämpat bestämmelserna i 1 kap. 13 § och även ange de uppgifter, vars offentliggörande skulle motverka befogade affärs- och konkurrensintressen.

Val av upphandlingsförfarande

16 § En upphandlande enhet skall använda något av de upphandlingsförfaranden som nämns i 1 kap. 5 § med föregående annonsering.

En upphandlande enhet får avstå från annonsering om

1. det vid en annonserad upphandling inte lämnats några anbud, under förutsättning att de i förfrågningsunderlaget ursprungligen angivna kontraktsvillkoren inte väsentligt ändrats,

2. det som upphandlas avser forskning, utveckling eller experiment, under förutsättning att framställningen av varorna eller utförandet av byggentreprenaden inte sker i vinstsyfte eller för att täcka forsknings- och utvecklingskostnader,

3. varorna eller byggentreprenaden av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt kan tillhandahållas av endast en viss leverantör,

4. det är nödvändigt att genomföra upphandlingen, men synnerlig brådskas, orsakad av omständigheter som inte kunnat förutses och inte heller kan hänföras till den upphandlande enheten, gör det omöjligt att hålla tidsfristerna vid öppen eller selektiv upphandling,

5. det är fråga om varuupphandlingskontrakt som gäller ytterligare leveranser från den ursprungliga leverantören, avsedda antingen som ersättning för eller tillägg till tidigare leveranser, och ett byte av leverantör skulle medföra anskaffning av varor som skulle vara tekniskt oförenliga med de först anskaffade eller leda till oskäligen tekniska svårigheter avseende drift och underhåll,

6. det är fråga om byggentreprenad som gäller tilläggsarbeten av den ursprungliga leverantören och som inte omfattas av det först avsedda projektet eller av en föregående upphandling, men som på grund av oförutsedda omständigheter blivit nödvändiga för arbetets utförande, under förutsättning att tilläggsarbetena inte utan tekniska eller ekonomiska olägenheter kan skiljas från det ursprungliga upphandlingskontraktet, eller att tilläggsarbetena är nödvändiga för att byggentreprenaden skall kunna slutföras,

7. upphandlingen vid byggentreprenad gäller nya arbeten som består enbart av en upprepning av arbeten ingående i ett projekt som tidigare varit föremål för öppen eller selektiv upphandling och arbetena tilldelas samma leverantör som tidigare fått upphandlingskontraktet, om dessa nya arbeten beställs inom tre år efter det att det ursprungliga kontraktet slöts och värdet av de nya arbetena ingått i tröskelvärdeberäkningen och annonserats i samband med det ursprungliga projektet,

8. det gäller upphandling av varor som noteras och omsätts på en råvarumarknad,

9. det gäller avrop mot ett gällande ramavtal,

10. det erbjudit sig en möjlighet att göra särskilt förmånliga inköp av varor antingen genom att utnyttja tillfälliga erbjudanden att köpa till pris väsentligt under marknadsvärdet eller genom att köpa i samband med att en leverantör upphört med sin verksamhet eller trätt i likvidation eller försatts i konkurs eller varit föremål för liknande rättsligt förfarande.

17 § Vid öppen upphandling skall tiden för mottagande av anbud vara minst 52 dagar från den dag då annonsen om upphandling avsändes. Om den upphandlande enheten förhandsannonserat enligt 14 § första stycket får denna tid förkortas till 37 dagar.

18 § Om vid selektiv eller förhandlad upphandling en inbjudan att lämna anbud tidigare annonserats gäller följande.

Tiden för mottagande av ansökan om att lämna anbud eller av svar på en anmodan att bekräfta intresset för anbudsgivning skall, om så är möjligt, vara minst fem veckor från den dag annonsen avsändes för publicering och får i inget fall understiga tio dagar från den dag annonsen publicerades.

En annan tid än den som anges i andra stycket kan avtalas med de utvalda anbudssökandena, förutsatt att alla får samma tid att lämna anbud. Om en sådan överenskommelse inte har kunnat uppnås bör tiden vara minst tre veckor från dagen för inbjudan att lämna anbud. Om det finns särskilda skäl kan denna tid förkortas till tio dagar. Under alla omständigheter måste tiden avvägas så att möjlighet ges för intresserade att på ett tillfredsställande sätt ta del av förfrågningsunderlaget.

19 § En upphandlande enhet skall lämna ut förfrågningsunderlaget till en leverantör inom sex dagar från det att underlaget har begärts. Ytterligare information skall lämnas senast sex dagar före anbudstidens utgång, om så har begärts i rimlig tid.

20 § Vid selektiv upphandling skall en upphandlande enhet vid ett och samma tillfälle till samtliga utvalda deltagare skicka ut både skriftlig inbjudan att lämna anbud och förfrågningsunderlaget.

21 § Om förfrågningsunderlaget är alltför omfattande för att kunna skickas till anbudsgivare eller anbudssökande eller om anbudsgivning av något annat skäl måste föregås av besök på platsen för leveransen eller hos den upphandlande enheten skall tidsfristerna i 19 § förlängas i skälig utsträckning.

22 § Såväl ansökningar från anbudssökande som inbjudan att lämna anbud skall skickas på snabbast möjliga sätt. En ansökan eller inbjudan som görs genom telegram, telex, telefax, telefon eller elektronisk överföring skall bekräftas genom en egenhändigt undertecknad handling som avsänts före tidsfristens utgång enligt 18 §.

Särskilt system för urval av deltagare

23 § En upphandlande enhet får upprätta och tillämpa ett särskilt system för urval på förhand av leverantörer som får delta i selektiv eller förhandlad upphandling. Enheten skall fastställa regler för ett sådant urval. Reglerna skall utformas så att de innebär en garanti för att samma krav ställs på varje leverantör och för att urvalet görs utan ovidkommande

hänsyn. Reglerna skall hållas tillgängliga för leverantörer som begär att få ta del av dem.

De leverantörer som valts ut skall föras upp i en förteckning.

24 § En upphandlande enhet skall inom sex månader pröva en ansökan från en leverantör om att få vara med bland dem som väljs ut enligt 23 §. Om enheten förutser att prövningen kommer att ta längre tid skall enheten redan inom två månader upplysa leverantören om detta. En ansökan får inte avslås på andra grunder än som framgår av de regler som avses i 23 §. En leverantör vars ansökan avslagits skall underrättas om beslutet och om skälen för detta.

En leverantör får inte avföras från den förteckning som avses i 23 § på andra grunder än som framgår av de regler som avses i nämnda paragraf. En enhet som överväger att avföra en leverantör från förteckningen skall underrätta leverantören om detta och om skälen härför innan slutligt beslut fattas. Leverantören skall även underrättas om det slutliga beslutet.

25 § En upphandlande enhet som upprättar ett särskilt system enligt 23 § skall i en annons upplysa om detta. Annonserna skall på lämpligt sätt sändas till Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer och skall skrivas på något av de språk som är officiella inom gemenskaperna. Om systemet skall gälla under längre tid än tre år skall annonsen publiceras årligen.

5 kap. Upphandling av tjänster

Gemensamma bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på upphandling av sådana tjänster som inte omfattas av bestämmelserna i 2 – 4 kap. Bestämmelserna i 11 – 26 §§ gäller endast vid upphandling av tjänster som avses i avdelning A i *bilaga* till denna lag och bestämmelserna i 27 § endast vid upphandling av tjänster som avses i avdelning B i *bilagan*.

Bestämmelserna i detta kapitel skall inte tillämpas i fråga om

1. anskaffning av eller nyttjanderätt i vad form som helst till fastighet, byggnad eller annan egendom som utgör fast egendom eller tillhör till fastighet eller byggnad eller rättigheter av nu nämnt slag,

2. anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial eller sändningstid i etermedia,

3. telefoni, telex, radiotelefoni, personsökning eller satellittjänster,

4. skiljemanna- eller förlikningsuppdrag,

5. finansiella tjänster i samband med utgivning eller omsättning av värdepapper och andra finansiella instrument,

6. anställningsavtal,

7. forskning och utveckling i andra fall än då tjänsten endast gäller den egna verksamheten och helt finansieras av den upphandlande enheten,

8. verksamhet som rör förvaltning av statsskulden eller som avser tjänster från Sveriges riksbank.

2 § Bestämmelserna i detta kapitel skall inte tillämpas vid upphandling av tjänster från en annan upphandlande enhet som på grund av lag eller annan författning har ensamrätt att utföra tjänsten.

3 § Avser en upphandling både varor och tjänster, skall upphandlingen göras enligt bestämmelserna i detta kapitel, om värdet av tjänsterna överstiger värdet av varorna.

En upphandling som avser tjänster enligt såväl avdelning A som avdelning B i bilagan, skall i sin helhet anses vara en upphandling av tjänster som avses i avdelning A om värdet av sistnämnda tjänster överstiger värdet av tjänster enligt avdelning B. Om värdet av tjänster enligt avdelning A understiger värdet av tjänster enligt avdelning B skall upphandlingen i sin helhet anses vara en upphandling av tjänster som avses i bilaga B.

Tröskelvärden m.m.

4 § Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas vid sådan upphandling av tjänster, som uppgår till minst 200 000 ecu, exklusive mervärdesskatt.

Värdet av en upphandling skall beräknas med utgångspunkt i den uppskattade totala ersättningen till leverantören.

5 § Om ett tjänsteupphandlingskontrakt delas upp i flera mindre delar skall varje delvärde ingå i beräkningen av upphandlingens värde. Upphandlande enhet behöver dock inte ta med delkontrakt under 80 000 ecu vid tillämpning av 4 §, under förutsättning att summan av delkontrakten inte överstiger 20 procent av upphandlingens totala värde.

6 § I förfrågningsunderlaget får den upphandlande enheten begära att anbudsgivaren redovisar vilka delar av upphandlingskontraktet som han avser att lägga ut på någon annan (tredje man).

7 § För upphandlingskontrakt som inte anger något totalpris skall värdet beräknas till det fulla värdet av tjänsterna under kontraktets löptid om denna är högst 48 månader och till månadsvärdet multiplicerat med talet 48, om löptiden är längre eller om kontraktet löper på obestämd tid.

För upphandlingskontrakt som skall förnyas inom viss tid skall värdet beräknas med hänsyn antingen till kostnaden för motsvarande upphandlingskontrakt, som den upphandlande enheten avslutat under det föregående räkenskapsåret eller den föregående tolv månadersperioden, eller till den uppskattade kostnaden under tolv månader efter tjänsternas påbörjande eller under upphandlingskontraktets löptid om den är längre än tolv månader.

Options- och förlängningsklausuler skall beaktas som om de utnyttjats.

8 § En upphandling av tjänster får inte delas upp i syfte att tröskelvärdet skall underskridas.

9 § Vid beräkning av värdet av ett upphandlingskontrakt skall hänsyn tas även till värdet av det material och den utrustning som tillhandahålls av den upphandlande enheten och är nödvändiga för att tjänsterna skall kunna utföras.

10 § Vid upphandling av försäkringstjänster skall värdet av upphandlingskontraktet beräknas med utgångspunkt i premiens belopp. För banktjänster och andra finansiella tjänster skall motsvarande beräkning göras med utgångspunkt i summan av arvoden, provisioner, ränta och andra former av ersättning. För arkitekttjänster och liknande tjänster skall beräkningen göras med utgångspunkt i arvoden och provisioner.

Upphandling av tjänster som avses i avdelning A i bilagan

Annonsering

11 § En upphandlande enhet skall för varje budgetår genom förhandsannonsering informera om upphandlingar av tjänster enligt avdelning A i bilagan över 750 000 ecu som enheten planerat. I annonsen skall det beräknade värdet av varje tjänstekategori anges. Om förhandsannonsering gäller 1 kap. 8–10 §§.

12 § En upphandlande enhet skall annonsera sin upphandling om inte annat följer av 17 eller 19 §.

13 § En upphandlande enhet skall inom 15 dagar från det att begäran kommit in lämna upplysningar till varje anbudssökande eller anbudsgivare som så begär om varför hans ansökan eller anbud förkastats. Den vars anbud förkastats skall på begäran få veta vem som fick upphandlingen. Om enheten beslutat att inte avsluta en annonserad upphandling eller att göra om upphandlingen skall enheten på begäran lämna upplysningar till anbudsgivare eller anbudssökande om skälen för sitt beslut. Enheten skall underrätta Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer om sitt beslut.

Val av upphandlingsförfarande

14 § Öppen eller selektiv upphandling skall användas om inte annat följer av 16 eller 17 §.

15 § Om en upphandlande enhet väljer att använda selektiv upphandling får den i annonsen ange hur många leverantörer den avser att inbjuda att lämna anbud. Antalet leverantörer skall avvägas med hänsyn till arten av de tjänster som skall utföras men måste uppgå till minst fem.

16 § Förhandlad upphandling med föregående annonsering får användas om

1. i särskilda fall arten av tjänsterna eller därmed förknippade risker av särskilda skäl inte medger en förhandsvärdering,

2. de tjänster som skall upphandlas är av den arten att förfrågningsunderlaget inte kan upprättas med tillräcklig precision för att medge att val kan göras av det bästa anbudet enligt reglerna för öppet eller selektivt förfarande.

17 § Förhandlad upphandling får användas utan föregående annonsering om

1. tjänsterna av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt kan utföras av endast en viss leverantör,

2. det är nödvändigt att genomföra upphandlingen, men synnerlig brådska orsakad av omständigheter som inte kunnat förutses och inte heller kan hänföras till den upphandlande enheten gör det omöjligt att hålla tidsfristerna vid öppen eller selektiv upphandling,

3. upphandlingen gäller tilläggstjänster från den ursprungliga leverantören som inte omfattas av det först avsedda projektet men som på grund av oförutsedda omständigheter blivit nödvändiga för projektet, under förutsättning att tilläggstjänsterna inte utan tekniska eller ekonomiska olägenheter kan skiljas från det ursprungliga upphandlingskontraktet eller att tilläggstjänsterna är nödvändiga för att därpå följande tjänster skall kunna utföras,

4. upphandlingen gäller nya tjänster som består enbart av en upprepning av tjänster ingående i ett projekt som tidigare varit föremål för öppen eller selektiv upphandling och tjänsterna tilldelas samma leverantör som tidigare fått upphandlingskontraktet, om dessa nya tjänster beställs inom tre år efter det att det ursprungliga kontraktet slöts och värdet av de nya tjänsterna ingått i tröskelvärdeberäkningen och annonserats i samband med det ursprungliga projektet.

Bestämmelserna i första stycket 3 tillämpas endast om värdet av tilläggstjänsterna inte överstiger hälften av det ursprungliga upphandlingskontraktets värde.

18 § Om en upphandlande enhet väljer förhandlad upphandling utan föregående annonsering skall antalet anbudsgivare i förhandlingen inte vara mindre än tre, förutsatt att det finns ett tillräckligt antal lämpliga anbudsgivare.

19 § En upphandlande enhet får, under förutsättning att de i förfrågningsunderlaget ursprungligen angivna kontraktsvillkoren inte väsentligt ändrats, övergå från öppen eller selektiv upphandling till förhandlad upphandling om

1. anbud som lämnats vid öppen eller selektiv upphandling inte motsvarar underlaget och inte kan nollställas enligt 1 kap. 21 §,

2. det vid öppen eller selektiv upphandling inte lämnats några anbud eller inte lämnats några lämpliga anbud och en rapport lämnas till EFTA:s övervakningsmyndighet på dess begäran.

Om den förhandlade upphandlingen enligt första stycket 1 inte omfattar samtliga korrekt lämnade anbud från det föregående upphandlingsförfarandet, skall den upphandlande enheten annonsera att den övergår till förhandlad upphandling.

Tidsfrister

20 § Vid öppen upphandling skall tiden för mottagande av anbud vara minst 52 dagar från den dag då annonsen om upphandling avsändes. Om den upphandlande enheten förhandsannonserat enligt 11 § får denna tid förkortas till 37 dagar.

En upphandlande enhet skall lämna ut förfrågningsunderlaget till en leverantör inom sex dagar från det att underlaget har begärts. Ytterligare information skall lämnas senast sex dagar före anbudstidens utgång, om så har begärts i rimlig tid.

21 § Vid selektiv och förhandlad upphandling skall tiden för mottagande av ansökningar om att få lämna anbud vara minst 37 dagar från den dag då annonsen om upphandling avsändes.

Vid selektiv upphandling skall en upphandlande enhet vid ett och samma tillfälle till samtliga utvalda deltagare skicka ut både skriftlig inbjudan att lämna anbud och förfrågningsunderlaget. Tiden för mottagande av anbud skall vara minst 40 dagar från den dag inbjudan avsändes eller 26 dagar om den upphandlande enheten har förhandsannonserat enligt 11 §.

Ytterligare information om upphandlingen skall lämnas senast sex dagar före anbudstidens utgång, om så har begärts i rimlig tid.

22 § Om de enligt 21 § angivna tidsfristerna inte kan tillämpas på grund av brådskande får tidsfristerna förkortas, den i 21 § första stycket till 15 dagar, den i 21 § andra stycket till 10 dagar och den i 21 § tredje stycket till fyra dagar (påskyndat förfarande).

23 § Om förfrågningsunderlaget är alltför omfattande för att kunna skickas till anbudsgivare eller anbudssökande eller om anbudsgivning av något annat skäl måste föregås av besök på platsen för leveransen eller hos den upphandlande enheten, skall tidsfristerna i 20 och 21 §§ förlängas i skälig utsträckning.

24 § Såväl ansökan från anbudssökande som inbjudan att lämna anbud skall i det påskyndade förfarandet skickas på snabbast möjliga sätt. En ansökan eller inbjudan som görs genom telegram, telex, telefax, telefon eller elektronisk överföring skall bekräftas genom en egenhändigt under-tecknad handling som avsänts före tidsfristens utgång enligt 21 och 22 §§.

Alternativa utföranden

25 § Om det i annonsen om upphandling angetts att det anbud kommer att antas som är det ekonomiskt mest fördelaktiga med hänsyn till samtliga omständigheter, får en upphandlande enhet även pröva anbud som innehåller ett alternativt utförande. En förutsättning är att enheten i annonsen upplyst om att den kommer att pröva anbud som innehåller alternativa utföranden och om de minimikrav som alternativa utföranden måste uppfylla.

Ett alternativt utförande får inte förkastas endast av det skälet att det är utformat enligt europeiska tekniska specifikationer eller enligt svensk standard som i huvudsak ansluter till europeiskt godtaget teknisk specifikation.

26 § Om anbudsgivare eller anbudssökande bedriver verksamhet i ett EES-land i en företagsform som är tillåten i det landet får anbud eller ansökningar om att få lämna anbud inte förkastas endast av det skälet att svensk lag föreskriver en annan företagsform för verksamheten i fråga.

Upphandling av tjänster som avses i avdelning B i bilagan

27 § För upphandling av tjänster som avses i avdelning B i bilagan gäller inte 1 kap. 7–11 och 17–25 §§.

Senast inom 48 dagar efter det att upphandlingen avslutats skall den

upphandlande enheten skicka ett meddelande därom till Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer. I meddelandet skall anges om den upphandlande enheten godkänner att meddelandet publiceras.

6 kap. Överprövning, skadestånd m. m.

Överprövning

1 § En leverantör som anser att han lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § får i en framställning till länsrätten ansöka om åtgärder enligt nämnda paragraf.

En ansökan enligt första stycket får inte prövas efter den tidpunkt då beslut om leverantör har fattats.

2 § Om den upphandlande enheten har brutit mot 1 kap. 4 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, skall länsrätten besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts. Om det är fråga om en upphandling som avses i 4 kap., får länsrätten vid vite förbjuda den upphandlande enheten att fortsätta upphandlingen utan att avhjälpa bristerna.

Länsrätten får avslå ansökan om åtgärd enligt första stycket om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Länsrätten får omedelbart besluta om åtgärd enligt första stycket första meningen att gälla till dess något annat har beslutats.

3 § Ett mål, som avser åtgärder enligt 2 §, får inte avgöras slutligt så länge medlingsförfarande enligt 10 och 11 §§ pågår.

4 § En ansökan enligt 1 § skall göras hos den länsrätt i vars domkrets den upphandlande enheten har sitt hemvist.

Förbud mot överklagande

5 § Ett beslut på vilket denna lag är tillämplig får inte överklagas med stöd av 10 kap. kommunallagen (1991:900) eller 22 kap. kyrkolagen (1992:300).

Skadestånd

6 § En upphandlande enhet som inte följt bestämmelserna i denna lag skall ersätta därigenom uppkommen skada för leverantör.

7 § Anbudsgivare eller anbudssökande som deltagit i en upphandling enligt 4 kap. är berättigad till ersättning för kostnader för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag menligt har påverkat hans möjligheter att tilldelas upphandlingen.

8 § Talan om skadestånd skall väckas vid allmän domstol inom ett år

från den dag då beslut om leverantör fattats. Väcks inte talan i tid, är rätten till skadestånd förlorad.

SFS 1992:1528

Granskning

9 § Nämnden för offentlig upphandling skall på begäran av en upphandlande enhet utse en oberoende granskningsman som skall granska enhetens rutiner för upphandling enligt 4 kap. i syfte att bedöma om rutinerna stämmer överens med denna lag. Nämndens beslut får inte överklagas.

Granskningsmannen skall, om han försäkrat sig om att eventuella brister rättats till, utfärda ett intyg om resultatet av granskningen.

Kostnaderna för granskningen skall betalas av den upphandlande enheten.

Medling

10 § Utan hinder av att ansökan enligt 1 § har gjorts får en anbudsgivare eller anbudssökande som anser att han lidit eller kan komma att lida skada på grund av att en upphandlande enhet under pågående upphandling inte följer bestämmelserna i 4 kap. begära medling hos EFTA:s övervakningsmyndighet. Framställning om medling kan också riktas till Nämnden för offentlig upphandling, som omedelbart skall överlämna framställningen till övervakningsmyndigheten.

11 § Den upphandlande enheten skall meddela EFTA:s övervakningsmyndighet om den vill delta i medlingsförfarandet och dessutom om någon ansökan har gjorts enligt 1 § eller talan om skadestånd väckts.

– **12 §** Om inte annat avtalas skall deltagarna i ett medlingsförfarande bära sina egna kostnader och i lika delar bära övriga kostnader för förfarandet.

Tjänster som avses i 5 kap.

Avdelning A

- 1 Underhåll och reparation av motorfordon, hushållsartiklar och maskinutrustning
- 2 Landtransport, inkl. säkerhetstransporter, kurir- och taxitransport, utom postbefordran
- 3 Lufttransport, utom postbefordran
- 4 Postbefordran till lands och i luften, utom sådana tjänster som avses i avdelning B 18
- 5 Telekommunikation*
- 6 Finansiella tjänster
 - a Försäkringstjänster
 - b Bank- och förvaltningstjänster mot avgifter, provision, ränta och andra former av ersättningar**
- 7 Datatjänster och därmed anknutna tjänster
- 8 Tjänster för forskning och utveckling, som endast gäller den egna verksamheten och helt finansieras av den upphandlande enheten
- 9 Redovisning, revision och bokföring
- 10 Marknadsundersökningar, inkl. opinionsmätningar
- 11 Konsulttjänster för administration och organisation av företag
- 12 Arkitekttjänster
Ingenjörs- och konstruktörstjänster, stadsplanering och landskapsarkitektur och anknutna vetenskapliga och tekniska konsulttjänster
- 13 Tjänster avseende annonsering (reklam)
- 14 Fastighetsförvaltning, inkl. städning och löpande underhåll
- 15 Förlags- och tryckeritjänster, som utförs mot ersättning
- 16 Tjänster för avloppsrening, sophantering, sanering och liknande verksamhet

Avdelning B

- 17 Hotell- och restaurangtjänster
- 18 Rälsbunden transport
- 19 Sjötransport och annan vattenburen transport
- 20 Stuveritjänster, godshantering i terminal, på flygplats, eller i hamnar
- 21 Juridiska tjänster***
- 22 Arbetsförmedling, till personalvård anknutna tjänster
- 23 Säkerhets- och bevakningstjänster, utom säkerhetstransporter
- 24 Utbildning, inkl. yrkesutbildning
- 25 Hälso- och sjukvård samt socialtjänst
- 26 Tjänster inom kultur, fritids- och idrottsverksamhet
- 27 Andra tjänster

* utom telefoni, telex, radiotelefoni, personsökning och satellittjänster

** utom tjänster i samband med utgivning eller omsättning av värdepapper och andra finansiella instrument, förvaltning av statsskulden och sådana tjänster som utförs av Sveriges riksbank

*** utom skiljemanna- och förlikningsuppdrag

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Lagen gäller inte för upphandlingar som påbörjats före ikraftträdandet.

SFS 1992:1528

På regeringens vägnar

CARL BILDT

ANNE WIBBLE
(Finansdepartementet)

